Cümle Türleri: Yüklemin Türüne, Yerine ve Anlamına Göre

Cevap Anahtarı · Kısa Çözümler

KOLAY Isınma Soruları (1–10)

1. **a) fiil b) isim c) eksiltili**
"Var" ve "yok" yüklem olduğunda cümle isim cümlesidir.

2. **İ – F – İ – F**
"güzel" ve "benim" isim soylu yüklemlerdir.

3. **a) devrik b) kurallı c) eksiltili**
c'de yüklem yoktur; üç nokta cümlenin tamamlanmadığını gösterir.

4. **C) Denize girdik bütün gün.**
Yüklem (girdik) sonda değildir.

5. **A) Bu kitabı sen mi okudun?**
C'de "nerede" sözcüğü geçse de cümle bilgi sormaz; olumsuz bir yargı bildirir.

6. **D – Y – D – D**
"Var, yok" isim soylu sözcüklerdir; cümle isim cümlesi olur.

7. **B) Evimizin önünde büyük bir çınar var.**
Yüklem "var" isim soylu bir sözcüktür.

8. **a) Örnek: Babam eve erken gelecek bu akşam. b) Babam bu akşam eve erken gelmeyecek. c) Babam bu akşam eve erken gelecek mi?**
Devrik cümlede yüklemden sonra en az bir öge gelmelidir: "Bu akşam erken gelecek babam." de olur.

9. **a) Kardeşim sütü hiç sevmez. b) Bu soru çok zor değil. c) Sınıfta boş sıra yok.**
Fiillerde -ma/-me, isimlerde "değil", "var" yerine "yok" kullanılır.

10. **D) Toplantıya kimse zamanında gelmedi.**
"gelmedi" yüklemi "-me" olumsuzluk ekini almıştır.

ORTA Pekiştirme Soruları (11–20)

11. **1. isim – kurallı – olumlu 2. fiil – devrik – olumsuz 3. fiil – kurallı – soru 4. isim – kurallı – olumsuz**
"yok" yüklemli cümle hem isim cümlesi hem olumsuz cümledir.

12 **C) Bu konuyu bilmiyor değilim.**
İki olumsuzluk (bilmiyor + değil) bir araya gelerek "biliyorum" anlamı verir.

13 **A) Ne aradı ne sordu.**
Yüklemler olumlu olduğu hâlde "ne … ne" bağlacı cümleye olumsuz anlam katar. C hem biçimce hem anlamca olumsuzdur.

14 **B) Kardeşim sınıfın en uzun boylusu.**
Yüklem "en uzun boylusu(dur)" isim soyludur.

15 **Nazlı**
Cümlenin yüklemi (sürdü) vardır; yüklem sonda olmadığı için cümle devriktir, eksiltili değildir.

16 **A) Ne güzeldi o eski bayramlar.**
Yüklem "güzeldi" isim soyludur ve sonda değildir. B kurallı isim, D devrik fiil cümlesidir.

17 **Örnek: Masada sıcak bir çorba, taze ekmek, bir tabak da zeytin vardı. → isim cümlesi**
"Vardı" yerine "duruyordu" yazılırsa cümle fiil cümlesi olur.

18 **C) Dolabın üstünde eski bir radyo vardı.**
"Vardı" isim soylu yüklemdir; diğer yüklemler çekimli fiildir.

19 **a) 2 ve 4 b) 3**
"var" ve "boş" isim soylu yüklemlerdir.

20 **B) Tatile ne zaman çıkıyorsunuz?**
Soru anlamını "ne zaman" sağlar; diğerlerinde "mı/mi" soru eki kullanılmıştır.

ZOR Düşünme Soruları (21–30)

21 **9 puan**
1: isim = 2 2: fiil + soru = 2 3: isim = 2 4: fiil = 1 5: fiil + soru = 2

22 **C) III. cümle eksiltili bir cümledir.**
III. cümlenin yüklemi (baktım) vardır ve sondadır; kurallı bir fiil cümlesidir.

23 **D) Bu sokaktaki evlerin hiçbiri yeni değil.**
A fiil cümlesi, B devrik, C olumludur.

24 **A) Soru biçimindedir ama cevap beklemez; "herkes sever" yargısını bildirir.**
Yüklem "sevmez" çekimli fiildir ve sonda değildir; cümle devrik bir fiil cümlesidir.

25 **Örnek: a) Kolay değil bu işler. b) Kitabını yanına aldın mı? c) Bir kış gecesi, sobanın başında sıcak kestaneler...**

a'da yüklem isim soylu olmalı, sonda bulunmamalı ve "değil" ya da "yok" ile olumsuz yapılmalıdır.

26 **B) Denizin mavisi, kumun sarısı, çocukların kahkahaları...**

B'de yüklem yoktur; cümle üç noktayla bitmiştir.

27 **a) Arda b) 3**

Doğru dizi: D – K – E – K – D. Arda: 5, Selin: 4, Emre: 4, Duru: 3

28 **D) Bu çanta benim değil.**

D'de olumsuzluk "değil" sözcüğüyle, diğerlerinde "-ma/-me" ekiyle sağlanmıştır.

29 **A) Metinde isim cümlesi yoktur.**

Bütün yüklemler çekimli fiildir. İlk cümle devriktir; eksiltili ve olumsuz cümle yoktur.

30 **Örnek: Sonbahar geldi sessizce. (devrik) Ağaçların yaprakları sararmaya başladı. Sokaklar sarı ve kahverengi. (isim cümlesi) Bu renkleri sen de seviyor musun? (soru)**

İstenen cümle türlerinin doğru kurulması ve paragrafın konuya uygun olması beklenir.